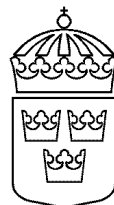


# Försvarsutskottets yttrande

## 1997/98:FöU1y

### Budgetpropositionen för 1998



1997/98  
FöU1y

---

## Till finansutskottet

### Regeringen

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret omfattar verksamheter inom det militära försvaret och det civila försvaret, nämnder samt stödverksamhet till det militära och civila försvaret. I utgiftsområdet ingår även den internationella fredsfrämjande verksamhet som genomförs med svensk militär trupp utomlands. Inom utgiftsområdet finansieras även verksamhet som bedrivs av Kustbevakningen och av Statens räddningsverk.

Riksdagen fattade den 13 december 1996 beslut om totalförsvarets utveckling för femårsperioden 1997–2001, i enlighet med regeringens proposition 1996/97:4 *Totalförsvaret i förnyelse – etapp 2*.

Regeringen har vid beräkningen av anslagen för åren 1998–2000 utgått från att vissa förändringar förs inom utgiftsområdet, bland annat avseende finansieringsformer och budgeteringsprinciper för delar av det civila försvaret. Besparingsåtgärder genomförs i övrigt enligt vad som angavs i den ekonomiska vårpropositionen 1997.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen 1998 att till utgiftsområde 6 Totalförsvaret:

- 41 243 865 000 kr föreslås för budgetåret 1998.
- 43 911 000 000 kr beräknas för budgetåret 1999.
- 45 750 000 000 kr beräknas för budgetåret 2000.

### Motionerna

*Moderata samlingspartiet* och *Kristdemokraterna* föreslår i sina partimotioner högre utgifter än regeringen. *Centerpartiet* och *Folkpartiet liberalerna* föreslår samma utgiftsram som regeringen. *Vänsterpartiet* och *Miljöpartiet de gröna* föreslår lägre utgifter till totalförsvaret än regeringen.

	1998	1999	2000
m	+ 1 000	+ 2 000	+ 3 000
c	0	0	0
fp	0	0	0
v	- 700	-	-
mp	- 2 420	- 3 020	- 6 320
kd	+ 50	+ 50	+ 50

*Moderata samlingspartiet* anser i Fi206 att ambitionerna i 1992 års försvarsbeslut i stort sett bör fullföljas, i stället för att fullfölja nedrustningsbeslutet från 1995. Det skulle möjliggöra en rimlig försvarseffekt och upprätthålla kompetensen. Det kräver enligt motionärerna större ekonomiska ramar än vad regeringen nu föreslår. För att möjliggöra en rimlig krigsorganisation menar motionärerna att en successiv höjning av försvarsanslagen bör ske. Vidare bör medlen för internationell fredsbevarande verksamhet överföras till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Även i motion 1997/98:Fö211, yrkande 12, föreslår Moderata samlingspartiet en successiv höjning av utgiftsområde 6 Totalförsvar under den närmaste fyraårsperioden.

*Centerpartiet* framhåller i Fi218 att det står tillsammans med regeringen bakom förslaget i propositionen samt i övrigt den redovisning som regeringen lämnat i skrivelsen 1997/98:4 Totalförsvar i förnyelse.

*Folkpartiet liberalerna* föreslår i Fi212 samma utgiftsram som regeringen för de tre budgetåren. Folkpartiet vill emellertid att utgifterna skall fördelas på ett annat sätt än vad regeringen föreslår.

*Vänsterpartiet* anser i Fi220 att Sveriges långsiktigt gynnsamma säkerhetspolitiska situation medger besparingar med 700 miljoner kronor utöver regeringens förslag för budgetåret 1998. Till största delen gäller besparingarna Försvarsmakten. För totalförsvarets civila del anser Vänsterpartiet det motiverat med ett minskat skyddsrumbyggande.

*Miljöpartiet de grönas* vision är enligt Fi219 en global, militär nedrustning. Hoten är inte militära utan bl.a. miljöförstöring, resursutarmning samt ökande sociala och ekonomiska klyftor. Miljöpartiet vill på sikt ställa om från ett militärt till ett civilt starkt försvar och föreslår därför att utgiftsområdet minskas med 2,4, 3,0 och 6,3 miljarder kronor under budgetåren 1998, 1999 respektive budgetåret 2000.

I *Kristdemokraternas* budgetförslag föreslås i Fi215 att dagersättningen till pliktpersonal höjs med 5 kr per dag från nuvarande 40 kr till 45 kr. Därför bör ramen för utgiftsområdet ökas med 50 miljoner kronor för budgetåren 1998, 1999 och 2000.

Under våren 1997 beslutade riksdagen om preliminär fördelning på utgiftsområden för budgetåren 1998–2000. För utgiftsområde 6 Totalförsvaret beräknade riksdagen preliminärt 41 129 miljoner kronor för 1998, 43 662 miljoner kronor för 1999 samt 45 313 miljoner kronor för 2000.

Regeringens slutliga förslag i budgetpropositionen för 1998 till ram för utgiftsområdet ligger i linje med den ekonomiska planeringsramen för försvarsbeslutsperioden 1997–2001 som riksdagen beslutade om i december 1996 samt med anledning av den ekonomiska vårpropositionen 1997.

En säkerhetspolitisk kontrollstation skall genomföras år 1998. Vid det tillfället kommer att prövas om det av säkerhetspolitiska skäl finns anledning att i någon riktning föreslå en ändring av den ekonomiska ram för totalförsvaret som riksdagen beslutat om.

*Moderata samlingspartiet* föreslår bl.a. att resurserna för fredsfrämjande truppinsatser inom utgiftsområde 6 Totalförsvaret skall föras över till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. När det gäller inom vilket utgiftsområde utgifterna för fredsfrämjande truppinsatser skall finansieras, har riksdagen redan under våren 1996 beslutat att dessa skall finansieras inom utgiftsområde 6 Totalförsvaret. Enligt utskottets mening bör någon omprövning härav inte ske inför budgeten för 1998. Motion FiU206, yrkande 4 i denna del, bör därför avslås.

Huvudparten av anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser går åt för att finansiera Sveriges medverkan i SFOR i Bosnien-Hercegovina fram till sommaren 1998. Medelsberäkningen bygger sålunda på de utgifter som behövs för att fullfölja de *nu aktuella åtagandena* och är på intet sätt ett uttryck för Sveriges ambitioner.

Behov och omfattning av svenska fredsfrämjande insatser fr.o.m. sommaren 1998, då Daytonöverenskommelsen löper ut, är givetvis svårbedömbara. Fortsatt medverkan i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser ligger emellertid helt i linje med riksdagens beslut om att detta är en av Försvarsmaktens huvuduppgifter.

Utskottet förutsätter – liksom i yttrandet över den ekonomiska vårpropositionen (1996/97:FöU4y) – att regeringen, om behov uppkommer av Sveriges medverkan i internationella fredsfrämjande insatser av större omfattning än vad som ryms inom föreliggande budgetförslag, i en särskild proposition återkommer till riksdagen med förslag om *motsvarande förstärkning* av utgiftsområdet. Det är enligt utskottets mening angeläget att undvika omvägningar inom utgiftsområdet under pågående verksamhetsår.

Utskottet anser sammanfattningsvis att riksdagen – med utgångspunkt i vad utskottet nu anfört – bör tillstyrka den av regeringen föreslagna ramen för utgiftsområdet. De motioner som förordar högre eller lägre nivåer bör därför avslås av riksdagen.

På försvarsutskottets vägnar

*Arne Andersson*

I beslutet har deltagit: Arne Andersson (m), Sven Lundberg (s), Iréne Vestlund (s), Christer Skoog (s), Henrik Landerholm (m), Karin Wegestål (s), Ola Rask (s), My Persson (m), Lennart Rohdin (fp), Birgitta Gidblom (s), Jan Jennehag (v), Olle Lindström (m), Annika Nordgren (mp), Åke Carnerö (kd), Jörgen Persson (s), Ulf Kero (s) och Erik Arthur Egervärn.

### Avvikande meningar

Arne Andersson, Henrik Landerholm, My Persson och Olle Lindström (alla m) anför:

Vi anser att ambitionerna inom 1992 års försvarsbeslut bör fullföljas. Försvarsmaktens krigsorganisation bör utvecklas på ett sätt som i huvudsak motsvarar vad som lades fast år 1992. Genom att fullfölja den inriktningen blir det möjligt att upprätthålla en försvarseffekt. Detta kräver att försvarsanslagen höjs successivt. Moderata samlingspartiet anser därför att utgiftsområdet bör höjas med 1 miljard kronor årligen under resten av försvarsbeslutsperioden. Vidare anser vi att utgifterna beräknade för Försvarsmaktens fredsfrämjande truppinsatser skall föras över till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Jan Jennehag (v) anför:

Totalförsvarets uppgifter och därmed dess behov av resurser bestäms av förhållandena i vår omvärld. Vänsterpartiet anser att Sveriges långsiktigt gynnsamma säkerhetspolitiska situation medger besparingar med 700 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Till största delen gäller det besparingar inom Försvarsmakten. Vi anser det även motiverat med besparingar inom skyddsrumbygget.

Annika Nordgren (mp) anför:

Miljöpartiet de grönas vision är en global militär nedrustning. Miljöpartiet vill växla över från ett militärt försvar till ett starkt civilt försvar. De säkerhetspolitiska hoten är inte militära. Miljöförstöring, ökande sociala och ekonomiska klyftor och samhällets sårbarhet möter man inte med militära medel. Det krävs i stället reella investeringar i säkerhet för att förebygga konflikter. Miljöpartiet föreslår att utgiftsområdet minskas med 2,4, 3,0 och 6,3 miljarder kronor under budgetåren 1998, 1999 respektive budgetåret 2000.

I avvaktan på resultatet av den aviserade översynen av pliktsystemet anser Kristdemokraterna att dagersättningen för totalförsvarspliktiga bör höjas med 5 kr från nuvarande 40 kr till 45 kr. En sådan höjning bör inte finansieras inom utgiftsområdets ram. Därför bör ramen för utgiftsområdet utökas med 50 miljoner kronor åren 1998, 1999 och 2000.

### Särskilt yttrande

Lennart Rohdin (fp) anför:

Folkpartiet liberalerna ställde sig vid riksdagens beslut i december 1996 bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för försvarsbeslutsperioden 1997–2001. I samband med att riksdagen behandlar 1998 års kontrollstation blir det tillfälle att ta ställning till en eventuell förändring av dessa ramar. Vi kan därför nu ställa oss bakom regeringens förslag för åren 1998–2000 avseende utgiftsområde 6. I samband med beslutet om försvarspolitik för perioden 1997–2001 föreslog Folkpartiet liberalerna en i väsentliga delar anorlunda inriktning av det framtida försvaret inom den beslutade ekonomiska ramen. Vi vidhåller denna uppfattning och får anledning att återkomma i dessa delar i samband med budgetbehandlingen för budgetåret 1998.

Vad gäller fredsfrämjande insatser framhöll Folkpartiet liberalerna i samband med att riksdagen i december 1996 behandlade frågan om deltagande i SFOR-insatsen i Bosnien-Hercegovina att vi förutsätter att svenskt deltagande i fredsfrämjande truppinsatser, när så är erforderligt, inte bör begränsas av formella budgetrestriktioner. I sådana fall förutsätter vi att regeringen återkommer till riksdagen för erforderliga beslut. Jag noterar att försvarsutskottet i yttrande 1996/97:FöU4y ställde sig bakom denna uppfattning.